

Johanneksen evankeliumin selitys 34
 Joh. 11:1-16

Jeesus viivyttelee tahallaan

Viimeksi jäimme Johanneksen evankeliumin selityksessä luvun 10 loppuun. Siinä kerrottiin, että juutalaiset olivat torjuneet Jeesuksen Jerusalemissa. He yrittivät ottaa hänet kiinni, mutta eivät onnistuneet siinä. Jeesus vetäytyi kauas maaseudulle Jordan virran rannoille ja jäi sinne joksikin aikaa. Suuri joukko ihmisiä tuli hänen luokseen ja uskoi häneen.

Tämän jälkeen teksti alkaa kertoa uudesta asiasta, tapahtumasta, jossa Jeesus herättää Lasarus – nimisen miehen kuolleista. Se on seitsemäs ja viimeinen Jeesuksen tekemistä ihmeistä, joista Johanneksen evankeliumi kertoo. Tähän ihmeeseen Johanneksen evankeliumin alku, ”seitsemän ihmeen kirja” huipentuu. Ideana on osoittaa se, että Jeesus on juuri se, mistä Johanneksen evankeliumin johdanto puhuu: ”Hänessä oli elämä, ja elämä oli ihmisten valo.” Edellisessä ihmeessä Jeesus antoi sokeana syntyneelle miehelle valon silmiin, tässä ihmeessä hän antaa elämän kuolleelle.

Lasarus ja hänen sisarensa

Kertomus alkaa näin:

Muuan Lasarus-niminen mies oli sairaana. Hän asui Betaniassa, samassa kylässä kuin Maria ja tämän sisar Martta. Maria oli se, joka voiteli Herran jalat tuoksuöljyllä ja kuivasi ne hiuksillaan, ja sairas Lasarus oli hänen veljensä (Joh. 11:1-2).

Teksti ei kerro, milloin tämä tapahtui. Voisi kuitenkin odottaa, että ajankohta on jonkin verran ennen Jeesuksen kärsimyksen viikkoa, josta ns. synoptiset evankeliumit, Matteus, Markus ja Luukas, kertovat. Ehkä edellinen viikko.

Lasarus on toisaalta oikea, Betania –nimisessä kylässä asunut mies. Toisaalta Lasarus toimii tässä kertomuksessa selvästi vertauskuvana jokaisesta kristitystä. Me olemme Jeesukselle rakkaita ystäviä, niin kuin Lasarus oli. Me olemme hänen kuolleista herättämiään, jo nyt, sillä hengellisessä mielessä hän on antanut meille itsessämme kuolleille elämän. Ja kerran hän herättää meidät kuolleista myös fyysisesti.

On aika mielenkiintoista, että Johannes mainitsee evankeliumissaan sen, että Lasaruksen sisar Maria oli se, ”joka voiteli Herran jalat tuoksuöljyllä ja kuivasi ne hiuksillaan”. Kuitenkaan Johannes ei tähän mennessä ole kertonut tapahtumasta. Tämä viittaa siihen, että hän olettaa selvästi lukijan

tuntevan synoptiset evankeliumit, joissa tuosta tapahtumasta on kerrottu. Tai jos ei niitä, niin ainakin suullisen perimätiedon asiasta.

Kaksoismerkityksiä

Lasaruksen sisaret lähettivät Jeesukselle sanan: "Herra, rakas ystäväsi on sairaana." Sen kuultuaan Jeesus sanoi: "Ei tämä tauti ole kuolemaksi vaan Jumalan kunniaksi: se tuo julki Jumalan Pojan kirkkauden." (Joh. 11:4)

Lasaruksen sisarten Jeesukselle lähettämään sanaan sisältyy kätketty pyyntö, että Jeesus auttaisi sairasta Lasarusta. He eivät kuitenkaan suorasanaisesti pyytäneet, että Jeesus tulisi käymään heidän luonaan; varmaankin siksi, että he tiesivät, kuinka vaarallista Jeesuksen olisi palata Jerusalemin tienoille Betaniaan. Jonkin aikaa sittenhän Jerusalemin juutalaiset olivat yrittäneet pidättää Jeesuksen.

Jeesuksen sanat tuon viestin jälkeen ovat täynnä kaksoismerkityksiä. "Ei tämä tauti ole kuolemaksi vaan Jumalan kunniaksi." Ja kuitenkin Lasarus kuoli tautiinsa. Jeesus tarkoitti sanoillaan sitä, että hän tulisi tekemään Lasaruksessa ihmeen, joka toisi julki hänen jumalallisen kirkkautensa.

Johanneksen evankeliumissa outoa ja ihmeellistä on se, että sen mukaan Jeesuksen kirkkaus tulee ilmi ennen kaikkea hänen ristinkuolemassaan. Siinä tulee näkyväksi se, miten täydellisesti hän rakastaa taivaallista Isäänsä ja alistuu hänen tahtoonsa. Ristinkuoleman kautta tapahtuu se, että Isä herättää Jeesuksen kuolleista ja ottaa luokseen taivaaseen. Silloin Pojan kirkkaus käy ilmeiseksi. Isä on hyväksynyt Jeesuksen uhrin ja osoittaa hänen ylönousemisensa kautta kaikelle maailmalle, että Jeesus tosiaan on hänen Poikansa.

Lasaruksen sairaus, kuolema ja kuolleista herättäminen ovat Johanneksen evankeliumin mukaan suora syy sille, että näin tapahtuu. Tekstissä nimittäin kerrotaan myöhemmin, että juuri tämä tapahtuma sai aikaan sen, että juutalaisten johtomiehet päättävät lopullisesti, että Jeesus oli tapettava (Joh. 11:47-45-53)

Rakastavaa viivyttelyä

Jeesus rakasti Marttaa ja hänen sisartaan sekä Lasarusta. Kuultuaan Lasaruksen sairastavan hän viipyi vielä kaksi päivää siellä, missä silloin oli, mutta sanoi sitten opetuslapsilleen: "Nyt lähdemme takaisin Juudeaan." (Joh. 11:6-7)

Eikö ole aika outoa, että Jeesus ei lähtenyt heti matkaan ja rientänyt kiireesti katsomaan sairasta ystävänsä ja auttamaan häntä? Eikö hän rakastanutkaan Lasarusta ja hänen sisariaan?

Ei, vaan teksti sanoo, että hän nimenomaan rakasti heitä. Teksti antaa ymmärtää, että koska Jeesus rakasti heitä, hän sen tähden jäi viivyttelemään sinne missä oli.

Tuntuuko sinustakin siltä, että Jeesus viivyttelä sinun kohdallasi eikä halua tulla auttamaan sinua tuskassasi? Ajatteletko sinä, että se johtuu siitä, että hän ei välitä sinusta?

Mutta entä jos se johtuukin siitä, että hän nimenomaisesti *rakastaa sinua*? Siksi hän viivyttelä, niin kuin viivytteli rakkaan ystävänsä Lasaruksen kohdalla, ja niin kuin hän menetteli hänen rakkaiden sisartensa pyynnön suhteen, eikä toiminut vaan antoi odottaa itseään kokonaista päivää.

Näin hän teki varmaankin siksi, että tahtoi tehdä niin suuren ihmeen. Hän halusi varmistaa, että Lasarus olisi varmasti kuollut, niin kuin olikin. Kun Jeesus meinasi sitten aikanaan herättää Lasaruksen, hänelle sanottiin: ”Herra, hän haisee jo.” Eli: älä hyvä mies enää yritä mitään. Toivo on jo mennyt.

Näin Herra käsittääkseni joskus ja jopa usein toimii meidänkin kohdallamme. Onhan Lasarus eräänlainen vertauskuva meistä kristityistä. Jeesus tahtoo odottaa, että meidän oma voimamme ja kykymme on varmasti lakannut. Että me oikein haisemme. Siihen asti hän viivyttelä, ennen kuin lähtee liikkeelle ja osoittaa ihmeellisen voimansa, hänessä olevan valon ja elämän.

Kohti vaaraa

Opetuslapset vastustelivat: "Rabbi, oletko sinä taas menossa sinne? Vastahan juutalaiset yrittivät kivittää sinut." (Joh. 11:8)

Tämä osoittaa, kuinka vaarallista Jeesuksen tosiaan oli liikkua Jerusalemin lähistöllä. Juutalaisten johtomiehet olivat saaneet Jerusalemin kansan yllytettyä Jeesusta vastaan, vaikka maaseudulla, niin kuin Jordanin laaksossa monet uskoivat häneen.

Jeesus sanoi heille: "Päivässä on kaksitoista tuntia. Se, joka on liikkeellä päiväsaikaan, ei kompastu, sillä hän näkee tämän maailman valon. Mutta se, joka liikkuu yöllä, kompastelee - eihän hänessä itsessään ole valoa." (Joh. 11:9-10)

Jeesuksen sanoja on joskus kyllä hyvin vaikea ymmärtää. Tämä on eräs sellainen kohta. Miksi hän alkaa puhua yöstä ja päivästä ja valosta ja pimeydestä, vaikka opetuslapset ovat juuri edellä aivan asiallisesti kysyneet, että mitä järkeä on lähetä ehdoin tahdoin paikkaan, jossa hänet vähän aiemmin on meinattu kivittää kuoliaaksi?

Ehkä Jeesus tarkoittaa tässä jälleen sitä, että hän on oikea valo, hengellinen elämän valo, jossa asiat nähdään oikein. Opetuslapset eivät tässä kohden seuraa Jeesuksessa olevaa todellista valoa. Siksi he vertauskuvallisesti kompastelevat ja pelkäävät, vaikka heidän mestarilleen ja heille on kohta tapahtumassa maailmanhistoriallisesti merkittävin tapahtuma, Ihmisen Pojan kirkastuminen. Heissä itsessään ei ole valoa, joka kykenisi näkemään ja tajuamaan tämän. Heidän tulisi tarrautua Jeesukseen ja hänen sanoihinsa ja kulkea niiden varassa. Silloin he näkisivät, että tässä tilanteessa Jerusalemiin lähteminen on viisautta, vaikka inhimillisesti katsoen se on sulaa hulluutta.

Tämä vahvistaa teidän uskoanne

Tämän sanottuaan Jeesus jatkoi: "Ystävämme Lasarus nukkuu, mutta minä menen herättämään hänet." Opetuslapset sanoivat: "Herra, jos hän nukkuu, hän paranee." (Joh. 11:11-12)

Jälleen tämä aiemmin havaitsemamme johannekselainen teema: Jeesuksen kuulijoiden ymmärtämättömyys, joka antaa Jeesukselle mahdollisuuden selittää tarkemmin olennaisia asioita:

Jeesus tarkoitti sitä, että Lasarus oli kuollut, mutta opetuslapset luulivat hänen puhuvan tavallisesta nukkumisesta. Siksi Jeesus sanoi suoraan: "Lasarus on kuollut. Teidän tähtenne olen iloinen, etten ollut siellä: tämä vahvistaa teidän uskoanne. Nyt lähdemme hänen luokseen." (Joh. 11:13-15)

Eikö tämä päde ainakin joskus meidän hengellisessä elämässämme? Jeesus toimii vasta sitten, kun meiltä on kaikki oma toivomme kadonnut. Hän toimii näin, jotta hän voisi vahvistaa uskoamme häneen.

Tällaista ainakin apostoli Paavalin elämä oli:

Sillä Jumala, joka sanoi: "Loistakoon valkeus pimeydestä", on se, joka loisti sydämiimme, että Jumalan kirkkauden tunteminen, sen kirkkauden, joka loistaa Kristuksen kasvoissa, levittäisi valoansa. Mutta tämä aarre on meillä saviastioissa, että tuo suunnattoman suuri voima olisi Jumalan eikä näyttäisi tulevan meistä. Me olemme kaikin tavoin ahdingossa, mutta emme umpikujassa, neuvottomat, mutta emme toivottomat, vainotut, mutta emme hyljätyt, maahan kukistetut, mutta emme tuhotut. Me kuljemme, aina kantaen Jeesuksen kuolemaa ruumiissamme, että Jeesuksen elämäkin tulisi meidän ruumiissamme näkyviin (2. Kor. 4:6-10).

Paavali sai kokea monen monituista kertaa sen, että hänen oma voimansa ja viisautensa ja pyhyytensä romahti maahan erilaisissa vaikeuksissa. Mutta juuri silloin Jeesuksen ylösnosuemusvoima saattoi loistaa hänen sydämeensä ja hänen kauttaan myös muille. Siksi Paavali totesi: "Kun olen heikko, silloin olen väkevä."

Opetuslapsista tuntua varmasti suorastaan shokeeraavalta, kun Jeesus sanoi, että hän oli iloinen siitä, ettei ollut paikan päällä ajoissa, auttamassa Lasarusta.

Tätä kannattaa miettiä tarkoin. Meistäkin saattaa tuntua shokilta se, miten yksin Jeesus näyttää joskus jättävän meidät. Mutta kannattaa ajatella, että tämä on hänen toimintatapansa, joka johtuu siitä, että hän rakastaa meitä, niin kuin rakasti Lasarusta. Hän toimii näin, koska näin hän voi vahvistaa uskoamme, ja häneen uskomisen on hänen mielestään niin tavattoman tärkeätä.

Uskosta uskoon

Opetuslapset ovat tilanteessa, jossa heidän uskonsa on kasvamassa hiljalleen täyteen mittaansa. Johanneksen evankeliumissa on kerrottu jo aiemmin, että ”hänen opetuslapsensa uskoivat häneen”. Ensimmäisen kerran näin sanotaan jo ensimmäisen kerrotun ihmeen, Kaanaan häiden viini-ihmeen kohdalla:

Tämä oli Jeesuksen tunnusteoista ensimmäinen, ja hän teki sen Galilean Kaanassa. Hän ilmaisi sillä kirkkautensa, ja hänen opetuslapsensa uskoivat häneen (Joh. 2:11)

Mutta he eivät vielä tuossa vaiheessa olleet päässeet läheskään selville Jeesuksen identiteetistä, eli siitä, kuka Jeesus oikein oli. He eivät vielä tajunneet, että Jeesus oli täydestä ihmisyydestään huolimatta myös täysi Jumala, joka pystyi herättämään kuolleita. Mutta tämän tapauksen kautta he pääsisivät suuren harppauksen eteenpäin uskossaan.

Lopullinen uskon vahvistus tapahtuisi siinä, kun epäilijä –Tuomas saisi kohdata ylösnousseen Jeesuksen ja laittaa kätensä hänen käsiensä ja kylkensä haavoihin.

Mutta tässä vaiheessa Tuomaan usko oli vielä kovin epäkypsää, mikä käy ilmi hänen seuraavista sanoistaan:

Silloin Tuomas, josta käytettiin myös nimeä Didymos, sanoi toisille opetuslapsille: "Mennään vain, kuollaan kaikki yhdessä." (Joh. 11:16)

Oletko sinä tuollainen epäilijä – Tuomas, joka ymmärrä, kuka Jeesus on, vaan olet hänen suhteensa kyyninen? Älä anna sen haitata liikaa. Pysytele hänen seurassaan, ja saat huomata, kuinka hän muokkaa sinua niin, että uskosi kasvaa ja saat oppia tuntemaan häntä yhä enemmän. Lopulta sinäkin saat huudahtaa Tuomaan kanssa: ”Minun Herrani ja Jumalani!”